

СТАНОВИЩЕ

От акад. проф. дбн Иван Георгиев Иванов, ИМБ – БАН
относно конкурса за “Доцент” в Област на висше образование 4. Природни науки,
математика и информатика, Професионално направление 4.3. Биологични науки,
Научна специалност „Биохимия”, обявен за нуждите на Катедра „Биохимия” на
Биологическия факултет при СУ „Св. Кл. Охридски“

1. Обща част

Конкурсът за “Доцент” в Област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.3. Биологически науки, Научна специалност „Биохимия” е обявен в ДВ бр. 24/16.03.2018 г. Единствен кандидат в конкурса е гл.ас. д-р Деница Руменова Теофанова от същата катедра. Прегледът на документите показва, че процедурата по разкриване и обявяване на конкурса е спазена и документите са подготвени съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБ и Правилника за неговото приложение.

Гл.ас. д-р Деница Руменова Теофанова е възпитаник на БФ на СУ, който завършва през 2004 г. с ОКС „Бакалавър“, специалност „Молекулярна биология” и през 2006 г. с ОКС „Магистър“ по „Молекулярна биология”, специализация „Генетика”. След завършване на висшето си образование постъпва на работа в Института по експериментална морфология, патология и антропология с музей при БАН, където разработва и своята докторска теза в областта на молекулярната биология и генетика. От 2010 до 2014 г. работи като гл. асистент в Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН, а от 2014 г. е гл. асистент в БФ на СУ. По време на своето обучение д-р Теофанова е била на специализация и е посещавала редица квалификационни курсове в страната и чужбина.

2. Научни трудове

Гл. ас. д-р Деница Теофанова е автор на 30 научни труда, от които 12 са в списания с ИФ (общ ИФ 19.380), 4 са глави от книги в международни издателства, 7 са публикации в нереперирани списания и доклади от конференции в пълен текст и 2 са научно-популярни статии. Два от трудовете (публикувани в списания с ИФ) са свързани с докторската ѝ дисертация. В 7 от публикациите тя е първи автор. Справката за цитируемост показва, че трудовете ѝ са цитирани до сега 85 пъти (46 пъти в списания с импакт фактор, 24 пъти в списания без импакт фактор и 15 пъти в дисертации и дипломни работи.

Освен оригиналните научни статии, към документите са приложени и 40 резюмета на доклади и постери представени пред национални и международни научни форуми.

Приемам всички представени трудове и научни изяви като свързани с темата на конкурса, но на оценка подлежат само научните статии (без научно-популярните) в пълен текст, а резюметата ще бъдат взети под внимание при оформяне на цялостната ми оценка.

Общият преглед на трудовете на Д. Теофанова показва интересна поляризация в тематиката на публикуваните и докладваните резултати, а именно, всички публикувани статии са върху животински обекти, а докладваните (т.е. резюметата) са главно върху растения?! Но тъй като резюметата не подлежат на рецензиране, на тях няма да се спирам, въпреки че в своята лична справка за приносите кандидатката им е отделила значително място.

Подлежащите на рецензиране трудове са фокусирани главно върху генотипирането на домашни говеда и техните паразити. Част от трудовете са посветени и на генния полиморфизъм на млечни протеини, както и на характеризирането на протеиновия състав на мляко и млечнокисели продукти. Изследвайки полиморфизма на β -лактоглобулина, α S1- и κ -казеините при български породи говеда чрез PCR-RFLP анализ, Теофанова разкрива, че по отношение на β -лактоглобулиновия ген в популацията на българското родопско говедо преобладават хетерозиготни индивиди (AB алели), а при хомозиготните доминиращи са AA алелните индивиди. По отношение на κ -казеиновия локус резултатите показват доминиране на хетерозиготния AB генотип с преобладаване на нетипичния B алел, а при α S1 доминантен е хетерозиготния BC генотип с преобладаващ C алел. Обобщеният извод от тези изследвания е, че генотипният профил на българското сиво говедо е сходен с този на други популации обитаващи Югоизточна Европа.

Шест от трудовете на Теофанова са свързани с генотипирането на паразити при домашните животни (главно чернодробен метил). Чрез SNP анализ и директно секвениране на избрани ядрени и митохондриални генни региони е изследвана хетерогенността на популации *F. hepatica* от Гърция, България и Полша, като по този начин е изяснено и географското разпределение на паразита в Източна Европа.

Теофанова е пионер в използването на митохондриалния контролен регион (D-бримката) за генотипиране и популационен анализ на местни български породи говеда, като българското сиво и късорогото родопско говедо. Установени са два основни хаплотипа, единият от които е с честота 33% и е част от доминантния за европейските популации T3a хаплотип, а вторият, с честота 41%, е нов за Балканите. На тази базата е постулирана хипотеза за произхода и разпространението на популациите българско сиво и късорого родопско говедо.

Трудовете на д-р Д. Теофанова имат фундаментален и научно-приложен приносен характер. Атестат за тяхното високо качество и научна значимост са високият ИФ (19.380) на списанията в които са публикувани и забелязаните цитати (85). В допълнение на това тя е депозирала в NCBI 553 нуклеотидни секвенции, с което е обогатила световната ДНК бази данни с нова информация от собствени изследвания.

3. Научни проекти

Гл. ас. Деница Теофанова е участвала в разработването на 10 научноизследователски проекта с национално и чуждестранно финансиране.

4. Педагогически опит

Гл. ас. Д. Теофанова има повече от 12 г. трудов стаж като изследовател и преподавател, от които 3 години и 7 месеца в БФ на СУ. От академичната справка на БФ се вижда, че за учебните 2014/2015 и 2015/2016 г. нейната учебна заетост е надхвърляла 890 учебни часа за година. Освен провеждане на практически занятия (упражнения) по биохимия, на нея са възлагани и лекции по „Биохимия“ за студенти от специалностите „География и биология“ и „Биология и химия“ на английски език, както и „Метаболизъм и функционална биохимия“; „Молекулярна биология на клетката“ и др. на български език за различни специалности в СУ. Тя е била научен ръководител на 3 дипломанти и 10 кръжочници в БФ на СУ.

5. Експертна и представителна дейност

Гл. ас. Д. Теофанова е член на редколегията на Годишника на БФ при СУ и на Организационния комитет на Младежка научна конференция „Климентови дни“; отговорник е за учебната дейност в катедра „Биохимия“; секретар е на магистърските програми по „Биохимия“ и „Молекулярна агробιοтехнология“; курсов ръководител е на специалността „Молекулярна биология“ и др. Лауреат е на наградата на L'Oréal-UNESCO „Жените в науката“ за 2015 г.

Заклучение: От прегледа на документацията представена от гл. ас. д-р Деница Теофанова във връзка с обявения конкурс за „Доцент“ мога да направя извод, че тя е зрял изследовател и преподавател в областта на биохимията, молекулярната биология и молекулярната генетика. Тя има оригинални научни идеи и капацитет за тяхната реализация. По обем нейната научна продукция надхвърля формалните изисквания на Закона за академичното развитие в РБ, Правилника за неговото приложение и вътрешните правилници на БФ при СУ „Св. Кл. Охридски“ за заемане на научната и преподавателска длъжност „Доцент“. Това ми дава основание убедено да **препоръчам** на уважаемото Научно жури и на ФС на БФ при СУ да ѝ я присъдят.

София, 11.06.2018 г.

Подпис:

/Акад. проф. Иван Г. Иванов/